

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/121706,Lucja-Marek-Autograf-przodka-w-holdzie-dla-narodu-amerykanskiego.html>
20.04.2024, 04:14

Łucja Marek: Autograf przodka w holdzie dla narodu amerykańskiego

W 1926 r. USA świętowały 150-lecie niepodległości. Z tej okazji naród polski złożył narodowi amerykańskiemu oryginalny prezent - życzenia, pod którymi podpisała się jedna piąta (5,5 mln) Polaków.

Polacy ofiarowali Amerykanom kolekcję autografów przedstawicieli władz państwowych, kościelnych, świata nauki, kultury, różnego rodzaju urzędów, organizacji, instytucji, a nawet dzieci i młodzieży z maleńkich wiosek i przysiółków. To dowód uznania dla stworzonych przez Amerykanów instytucji, w których – jak napisano w życzeniach:

„wolność, równość i sprawiedliwość znalazły swój najwyższy wyraz, stając się gwiazdą przewodnią dla wszystkich nowoczesnych demokracji”.

Polski wkład w niepodległość Ameryki

Geneza polsko-amerykańskich stosunków sięga czasów konfliktu zbrojnego między Królestwem Wielkiej Brytanii a jego trzynastoma koloniami w Ameryce Północnej. Wojna z lat 1775-1783, zwana rewolucją amerykańską, zakończyła się uznaniem przez Wielką Brytanię niepodległości owych kolonii, a data 4 lipca 1776 r., dzień ogłoszenia „Deklaracji niepodległości”, autorstwa Thomasa Jeffersona, obchodzona jest jako święto narodowe Stanów Zjednoczonych. Walkę o wolność Amerykanów (armią kolonii dowodził George Washington) wsparli oficerowie europejscy, w tym polscy. W boju

Jedna z kart „Polskiej Deklaracji o Podziwie i Przyjaźni dla Stanów Zjednoczonych”

wstawili się Tadeusz Kościuszko i Kazimierz Pułaski, który poległ pod Savannah w 1779 r.

Korzenie polsko-amerykańskiego sojuszu tkwią w tamtych wydarzeniach, w owym zaangażowaniu i ofiarności. Przypomniano o tym w życzeniach na 150-lecie niepodległości:

„Święto Wasze, szlachetni Amerykanie, nie jest tylko Waszym świętem. Znajduje ono gorący odzew w całym świecie, a szczególnie w naszej Ojczyźnie, Polsce, która dumna jest z tego, że w wielkiej godzinie waszych dziejów u boku Jerzego Washingtona stali pod chorągwią wolności także bohaterowie naszych walk o wolność Tadeusz Kościuszko i Kazimierz Pułaski. Wspólnie przelana krew połączyła nas na zawsze węzłem jednych i tych samych uczuć dla jednego i tego samego ideału wolnego człowieka i wolnego narodu”.

Amerykański wkład w niepodległość Polski

Wzajemne więzy zacieśniły się w drugiej dekadzie XX wieku. Świętując wraz z Amerykanami 150. rocznicę ich niepodległości wyrażano wdzięczność za wsparcie naszych starań o odzyskanie niepodległości. Przypomniano uczestnictwo Stanów Zjednoczonych w pierwszej wojnie światowej oraz „sławny udział lotników amerykańskich z Eskadry Kościuszki w naszej wojnie z wrogami bolszewickimi w 1920 r.”.

Dziękowano za wkład militarny i nieocenioną pomoc humanitarną. Pod adresem Amerykanów płynęły słowa:

„Zachowując w swym zbiorowym sercu wdzięczność wiekopomną nie tylko za Waszą ofiarę krwi, lecz i za podawaną przez Was w imię ludzkości pomoc wszelakiemu w Polsce podczas wojny cierpieniu – a nade wszystko za ratowanie od głodu i chorób dzieci – w dniu Waszego święta narodowego chcemy dzielić z Wami radość i życzyć Waszemu państwu i Waszemu narodowi jak najpomyślniejszego rozwoju na przyszłość ku dobru i szczęściu całego rodzaju ludzkiego”.

Unikatowa kolekcja

Akcja zbierania podpisów pod życzeniami dla Amerykanów trwała osiem miesięcy. Inicjatorem przedsięwzięcia była Polsko-Amerykańska Izba Handlowa. Życzenia ozdobili rysunkami znani artyści, m.in. Zofia Stryjeńska i Władysław Skoczylas. Pięknie oprawiony zbiór, liczący 111 woluminów (ostatni z nich to przewodnik po kolekcji), złożono w listopadzie 1926 r. na ręce prezydenta USA Calvina Coolidge'a. Z Białego Domu trafił on do Biblioteki Kongresu USA w Waszyngtonie i tam przechowywany jest do dziś.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)